BENELUX-GERECHTSHOF

COUR DE JUSTICE BENELUX

A 89/3/12

Arrest van 21 december 1990

in de zaak A 89/3

Inzake :

ASSURANTIE BOERENBOND

tegen

FORD TRACTOR BELGIUM

Procestaal : Nederlands

Arrêt du 21 décembre 1990

dans l'affaire A 89/3

En cause :

ASSURANTIE BOERENBOND

contre

FORD TRACTOR BELGIUM

Langue de la procédure : le néerlandais

BENELUX-GERECHTSHOF

in de zaak A 89/3

1. Gezien het arrest van het Hof van Cassatie van België van 9 mei 1989, gewezen in de zaak, rolnummer 2050, van :

I. De naamloze vennootschap Assurantie van de Belgische Boerenbond, hierna te noemen de A.B.B.,

eiseres tot cassatie,

tegen

1. de naamloze vennootschap Ford Tractor Belgium,
2. Moultrie Steward en Lennartz Gabriele,
3. Depoorter Freddy,
4. Tillenburg Klaus-Peter,
5. De Landtsheer Isidore,
6. Duterme Roger,
7. Sack François,
8. de naamloze vennootschap Generali Belgium,
9. Groep Victoire, verzekeringen De Bij-De Vrede,

burgerlijke partijen,

10. Vanhoutte Tonny Willy,

beklaagde,

11. Vanhoutte Freddy Achiel,
12. Popieul Liliane Adriana,

civielrechtelijk aansprakelijke partijen,

13. het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds,

vrijwillig tussengekomen partij,

verweerders in cassatie ;

II. 1. Duterme Roger, reeds vermeld,
2. Groep Victoire, verzekeringen De Bij-De Vrede, reeds vermeld,

burgerlijke partijen,

eisers tot cassatie,

tegen

1. Vanhoutte Tonny, voormeld beklaagde,
2. Vanhoutte Freddy, reeds vermeld,
3. Popieul Liliane, reeds vermeld,

civielrechtelijk aansprakelijke partijen,

4. de naamloze vennootschap A.B.B., reeds vermeld,

5. het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, reeds vermeld,

resp. op dagvaarding en vrijwillig tussengekomen partijen,

verweerders in cassatie,

- bij welk arrest, overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de Instelling en het Statuut van een Benelux-Gerechtshof, hierna te noemen "het Verdrag", aan dit Hof een vraag van uitleg is gesteld met betrekking tot artikel 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, hierna te noemen "de Gemeenschappelijke Bepalingen" ;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN :

2. Overwegende dat de feiten waarvan te dezen moet worden uitgegaan, als volgt kunnen worden omschreven :

De minderjarige Tonny Vanhoutte maakte zich door diefstal meester van het motorrijtuig van zijn ouders en veroorzaakte daarmee schade aan een aantal geparkeerde voertuigen.

De Correctionele Rechtbank te Veurne, zitting houdende in hoger beroep, verklaarde bij vonnis van 6 oktober 1987 Freddy Vanhoutte en Liliane Popieul, ouders van de minderjarige, burgerrechtelijk aansprakelijk voor de veroorzaakte schade, met toepassing van artikel 1384 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek. Dit artikel bepaalt voor zover hier van belang : (tweede lid) "De vader en de moeder zijn aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen" en (vijfde lid) "De hierboven geregelde aansprakelijkheid houdt op, indien de ouders (...) bewijzen dat zij de daad welke tot die aansprakelijkheid aanleiding geeft, niet hebben kunnen beletten". De rechtbank grondde de aansprakelijkheid op de omstandigheid dat de ouders hun kind geen goede opvoeding hadden gegeven.

De burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het gestolen motorrijtuig aanleiding kon geven, was gedekt door een verzekering bij de A.B.B..

De Correctionele Rechtbank te Veurne veroordeelde in voormeld vonnis de A.B.B. naast Tonny Vanhoutte, Freddy Vanhoutte en Liliane Popieul- anders dan de rechter in eerste aanleg, die naast de zo juist genoemde personen het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds had veroordeeld - tot vergoeding van de door Tonny Vanhoutte veroorzaakte schade, op grond dat Freddy Vanhoutte, eigenaar van het rijtuig, als vader van zijn minderjarige zoon burgerrechtelijk aansprakelijk was.

Tegen die beslissing heeft de A.B.B. cassatieberoep ingesteld ;

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING :

3. Overwegende dat het Hof van Cassatie de navolgende vragen heeft gesteld betreffende de uitleg van artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen :

"*1*. Is de verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen gehouden de burgerrechtelijke aansprakelijkheid te dekken van de ouders die eigenaars zijn van het verzekerde motorrijtuig en verzekeringnemers en die, op grond dat zij geen goede opvoeding hebben gegeven aan hun minderjarig kind, bestuurder van het motorrij- tuig op het ogenblik dat de schade door zijn fout met het motorrijtuig werd veroorzaakt, burgerrechtelijk aansprakelijk zijn verklaard voor de met het motorrijtuig veroorzaakte schade ?

2. Zo ja, geldt die verplichting nog wanneer de minderjarige, op het ogenblik dat hij de schade veroorzaakte, zich door diefstal de macht over het motorrijtuig van zijn ouders had verschaft ?" ;

4. Overwegende dat het Hof, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag een door de griffier gewaarmerkt afschrift van het arrest van het Hof van Cassatie heeft gezonden aan de Minister van Justitie van België, Nederland en Luxemburg ;

5. Overwegende dat de A.B.B. en het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds ieder een memorie hebben ingediend ;

6. Overwegende dat de A.B.B. daarenboven een memorie van antwoord heeft ingediend, waarin zij ondermeer stelt dat de memorie ingediend door het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds niet ontvankelijk is, omdat dit fonds geen partij is in de voor het Benelux-Gerechtshof ingeleide prejudiciële procedure ;

7. Overwegende dat ter zitting van het Hof van 19 maart 1990 het standpunt van de A.B.B. is toegelicht door Mr. G. van Hecke, advocaat bij het Hof van Cassatie, die een pleitnota heeft overgelegd ;

8. Overwegende dat de Plaatsvervangend Advocaat-Generaal Lenaerts op 19 maart 1990 schriftelijk conclusie heeft genomen ;

TEN AANZIEN VAN DE MEMORIE VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK MOTORWAARBORGFONDS :

9. Overwegende dat artikel 12, lid 4, van het Verdrag bepaalt : "Elke partij is bevoegd (...) een memorie in te dienen inhoudende haar stellingen en conclusies" ;

10. dat hieruit volgt dat alleen een "partij" een memorie kan indienen ;

11. Overwegende dat ingevolge artikel 6, leden 2 en 3, van het Verdrag een vraag van uitleg kan, onderscheidenlijk moet worden gesteld indien de nationale rechter van oordeel is dat beantwoording van die vraag noodzakelijk is om in de voor hem aanhangige zaak vonnis te kunnen wijzen ;

12. dat mitsdien, indien de vragende rechter alvorens vragen te stellen een beslissing neemt waardoor ten opzichte van een partij aan de zaak een einde komt, het ten aanzien van deze partij niet langer noodzakelijk is deze vragen te stellen ;

13. dat daarom deze partij niet kan worden aangemerkt als partij in de zin van artikel 12, lid 4, van het Verdrag, ook al zou zij, ondanks de beslissing van de nationale rechter, nog belang hebben bij het antwoord op de gestelde vragen van uitleg ;

14. dat het Hof van Cassatie in het voormelde arrest de voorziening van eiseres voor zover gericht tegen het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds niet ontvankelijk heeft verklaard, op grond "dat voor de feitenrechter geen geding werd gevoerd tussen eiseres en (het Fonds) ; dat het vonnis ten voordele van de ene (...) en ten nadele van de andere (...) geen veroordeling uitspreekt";

15. dat door deze beslissing is komen vast te staan dat ten aanzien van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds de zaak een einde heeft genomen ;

16. dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds mitsdien niet kan worden beschouwd als een partij, bevoegd om voor het Hof een memorie in te dienen, en op de memorie van dit fonds dan ook geen acht kan worden geslagen ;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT :

<u>Ten aanzien van de eerste vraag</u> :

17. Overwegende dat artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen luidt :
"De verzekering moet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken van de eigenaar, van iedere houder, van iedere bestuurder van het verzekerde motorrijtuig en van iedere vervoerde persoon, zulks met uitzondering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van hen die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben verschaft en van hen die, dit wetende, een dergelijk motorrijtuig zonder geldige reden gebruiken";

18. dat de Gemeenschappelijke Toelichting op artikel 3 onderstreept dat de overeenkomst de aansprakelijkheid van de eigenaar moet dekken en dat deze aansprakelijkheid mede omvat de aansprakelijkheid voor degenen voor wie hij verantwoordelijk is ;

19. Overwegende dat, zoals onder 16 en 17 van het arrest van het Hof van 20 oktober 1989 in de zaak A 88/2 is overwogen :
"de rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar berust op het 'eigen recht' dat de benadeelde krachtens artikel 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen heeft 'tegen de verzekeraar'; dat de grondslag van dit 'eigen recht' in artikel 6 niet nader wordt aangegeven doch dat deze, zoals volgt uit de samenhang van het artikel met de overige bepalingen, moet worden gevonden in het recht dat de benadeelde op grond van 'de burgerrechtelijke aansprakelijkheid' van de in artikel 3, § 1, vermelde verzekerden tegen deze laatsten geldend kan maken ;

(...) dat dit recht blijkens artikel 3, § 3, naar zijn inhoud wordt bepaald door 'de toepasselijke wet' waarbij geen enkel onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende grondslagen waarop de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de verzekerden volgens die wet kan berusten" ;

20. dat uit het vorenstaande onder 17 tot en met 19 moet worden afgeleid dat in de verplichting tot het dekken van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de eigenaar van het motorvoertuig door de verzekeraar mede is begrepen de aansprakelijkheid van de eigenaar, berustende op een bepaling van de nationale wet die de vader en de moeder verantwoordelijk verklaart voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen ;

21. dat de eerste vraag derhalve bevestigend dient te worden beantwoord ;

<u>Ten aanzien van de tweede vraag</u> :

22. Overwegende dat, zoals onder 10 en 11 van het arrest van het Hof van 26 juni 1989 in de zaak A 88/3 is overwogen :
"de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, als omschreven in artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen, de burgerrechtelijke aansprakelijkheid moet dekken van iedere bestuurder van het verzekerde motorrijtuig; dat die verzekering vóór alles ter bescherming van de benadeelde dient; dat, blijkens voormelde bepaling en naar de bewoordingen van de desbetreffende Gemeenschappelijke Toelichting, de verzekering een zeer ruime strekking heeft, in dier voege dat van de

verzekering slechts mag worden uitgesloten de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die zich door diefstal of geweldpleging van het motorrijtuig meester heeft gemaakt en van degene die zonder geldige reden van het voertuig gebruik maakt in de wetenschap dat het gestolen is ;

dat daaruit volgt dat uitsluiting van de verzekering eerst dan geoorloofd is wanneer vaststaat dat aan één van de voormelde voor uitsluiting gestelde voorwaarden is voldaan ;"

23. Overwegende dat het te dezen niet gaat om de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die het motorvoertuig heeft gestolen maar om die van zijn vader, eigenaar van het voertuig ;

24. dat de voorwaarden gesteld voor uitsluiting van de verzekering derhalve niet vervuld zijn ;

25. Overwegende dat uit het vorenstaande onder 22 tot en met 24 volgt dat ook de tweede vraag bevestigend moet worden beantwoord ;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN :

26. Overwegende dat het Hof, volgens artikel 13 van het Verdrag, de kosten moet vaststellen welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen ;

27. dat op de behandeling voor het Hof geen kosten zijn gevallen ;

28. Gelet op de conclusie van de Plaatsvervangend Advocaat-Generaal H. Lenaerts ;

29. Laat de memorie van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds buiten het beraad ;

30. Uitspraak doende op de door het Hof van Cassatie van België bij arrest van 9 mei 1989 gestelde vragen ;

VERKLAART VOOR RECHT :

Ten aanzien van de eerste vraag :

31. De verzekeraar van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen is gehouden te dekken de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de ouders die eigenaar zijn van het verzekerde motorrijtuig en verzekeringnemers en die burgerrechtelijk aansprakelijk zijn verklaard voor schade, door een fout van hun minderjarig kind als bestuurder van dat motorrijtuig daarmee veroorzaakt ;

Ten aanzien van de tweede vraag :

32. De hiervoren onder 31 bedoelde gehoudenheid geldt eveneens wanneer de aldaar bedoelde minderjarige op het ogenblik dat hij de schade veroorzaakte, zich door diefstal de macht over het motorrijtuig van zijn ouders had verschaft.

Aldus gewezen door de heren F. Hess, president, S.K. Martens, tweede vice-president, O. Stranard, P. Kayser, R. Everling, rechters, P. Marchal, C.H. Beekhuis, F.H.J. Mijnssen, J.R. Rauws, plaatsvervangende rechters,

en uitgesproken ter openbare zitting te Brussel op 21 december 1990, door de heer P. Marchal, voornoemd, in aanwezigheid van de heren H. Lenaerts, advocaat-generaal, en C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.

C. DEJONGE P. MARCHAL